

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8879/2023
18.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милица Момировић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа у Нишу, Полицијска испостава Медијана, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1453/22 од 13.10.2022. године, у седници одржаној 18.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1453/22 од 13.10.2022. године у делу става првог изреке којом је одлучено о накнади стварне штете и одлуци о трошковима поступка, тако што **СЕ ДЕЛИМИЧНО ОДБИЈА** жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Нишу П 898/19 од 07.12.2021. године у делу става првог изреке, алинеја прва, којим је тужена обавезана да тужиоцу исплати накнаду стварне штете од 387.292,00 динара са досуђеном законском затезном каматом.

У осталом делу ревизија тужиоца изјављена против преосталог дела става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1453/22 од 13.10.2022. године (у односу на накнаду штете на име измакле добити), **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име трошкова целог парничног поступка исплати износ од 79.527,49 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 898/19 од 07.12.2021. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име накнаде штете исплати и то на име стварне штете износ од 387.292,00 динара и на име измакле добити износ од 2.748.500,00 динара све са законском затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате, док је одбијен тужбени захтев тужиоца ради исплате камате на предложене износе почев од дана подношења тужбе 04.04.2016. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка од 534.437,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1453/22 од 13.10.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Нишу П 898/19 од 07.12.2021. године у усвајајућем делу става првог и у ставу другом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете исплати и то на име стварне штете износ од 387.292,00 динара и на име измакле добити износ од 2.748.500,00 динара све са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати 198.750,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 372. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је пресудом Основног суда у Нишу К број 738/14 од 25.03.2015. године правноснажно ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело тешка крађа из члана 204. став 1. тачка 1) КЗ као саизвршилац са ББ и ВВ. Кривични поступак се водио због оправдане сумње да је тужилац заједно са наведеним лицима, из магацина предузећа „Делтра проградинг“ из Ниша и из подрума куће оштећеног ГГ, одузео покретне ствари које су ближе описане у тој пресуди, да су ове ствари ускладиштене у кући тужиоца, где су пронађене и одузете од стране полиције уз потврду о привремено одузетим предметима ПИ Медијана од 26.09.2006. године укупно 93 пописаних покретних ствари, с тим да у напомени потврде стоји да се предмети од ставке 31 до 93 остављају на даље чување код тужиоца. Предмете који су остављени код тужиоца на чување, док се налазио у истражном затвору, преузела су службена лица, о чему није издата потврда. Тужилац је 03.09.2015. године поднео захтев за повраћај привремено одузетих предмета Министарству унутрашњих послова, ПУ Ниш, о ком захтеву није одлучено, нити су одузете покретне ствари, које су предмет ове парнице, враћене тужиоцу. Према сачињеном извештају Полицијске испоставе Медијана од 16.10.2015. године одређени предмети су у предкривичном поступку враћени оштећенима (АД „Мостоградња“, ДП „Ратко Митровић“, ДП „Грађевинар“, ДОО „Термо-дом“, ГГ, ДД, ЂЂ), о чему су издате потврде. Из налаза и мишљења вештака економске струке утврђена је укупна вредност предметних ствари (алата и грађевинског материјала) на дан вештачења које нису враћене у износу од 387.292,00 динара, те да измакла корист у виду изнајмљивања скела и апарата „унформер“ ради стицања прихода од дана одузимања до дана вештачења, износи 2.509.500,00 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 154, 155. и 189. ЗОО усвојио тужбени захтев, налазећи да тужиоцу нису враћене одузете ствари у преткривичном поступку због чега он трпи стварну штету, као и измаклу корист будући да је остваривао приходе изнајмљивањем одређених ствари

које су му одузете а у преткривичном поступку враћене оштећенима према потврдама о извршеном повраћају предмета.

Апелациони суд у Нишу није прихватио становиште првостепеног суда, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев налазећи да сама чињеница да је тужилац правноснажно ослобођен од оптужбе не доводи до закључка да има право на накнаду штете од тужене јер су му ствари одузете, а нису враћене, будући да је чланом 13. ЗПП прописано да је у парничном поступку суд у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца везан само за правноснажну пресуду кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим. Иако је тужилац правноснажно ослобођен оптужбе другостепени суд је оценио да из правноснажне пресуде коју је првостепени суд извео као доказ произилази да је тужилац у својој одбрани навео да је предметне ствари прибавио за мањи новчани износ те да му је познато да је роба доношена из крађе и да су се лица од којих је ствари куповао тиме бавила, да их је куповао по знатно мањим ценама од тржишних прибављене из крађе због чега се тужилац не може сматрати савесним стицаоцем предметних ствари. Како је један од конститутивних услова за стицање права својине од невластника савесност стицаоца што тужилац у конкретном случају није био, то у смислу члана 154. и 155. ЗОО нису испуњени услови из члана 31. став 1. Закона о основама својинско-правних односа за стицање права својине од невластника. Како тужилац није постао власник предметних ствари не само да нема право на стварну штету већ нема право ни на измаклу корист од предметних ствари сходно члану 189. ЗОО, из којих разлога је одбијен као неоснован тужбени захтев.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право у делу којим је одлучено о накнади обичне (стварне штете), засновано на одредби члана 31. став 1. Закона о основама својинско-правних односа.

На основу члана 172. став 1. ЗОО правно лице одговара за штету коју је његов орган проузроковао трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Услов за настанак обавезе накнаде штете је противправно поступање, односно незаконит или неправилан рад органа тужене, јер свако има право на накнаду материјалне штете која му је незаконитим или неправилним радом проузроковало службено лице. Међутим, да би оштећени остварио право на накнаду штете од правног лица по правилима о одговорности за другог треба да докаже поред осталих услова за грађанско-правну одговорност (узрочна веза и штета) да је штету причинио орган правног лица незаконитом радњом у вршењу својих функција, односно неправилним радом. Под незаконитим радом службеног лица или органа сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени, док се под неправилним радом подразумева чињење или нечињење противно уобичајеном или прописаном начину обављања делатности која штети праву или интересу неког лица.

Одредбом члана 82. став 1. Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“ број 70/01, 68/02, „Службени гласник Републике Србије“ број 58/04 ... 76/10) који се примењивао у време када су предметне ствари одузете од стране органа тужене, прописано је да предмети који се по Кривичном законнику могу одузети или који могу послужити као доказ у кривичном поступку, привремено ће се одузети и предати на чување суду или ће се на други начин обезбедити њихово чување, а ставом 6. исте

одредбе да приликом одузимања предмета назначиће се где су пронађени предмети и описаће се, а по потреби ће се и на други начин обезбедити утврђивање његове истоветности и за одузете предмете издаће се потврда. Чланом 86. истог Законика прописано је да предмети који су у току кривичног поступка привремено одузети, вратиће се власнику, односно држаоцу, ако поступак буде обустављен, а не постоје разлози за њихово одузимање (члан 512.) као и да ће се предмети вратити власнику, односно држаоцу и пре окончања кривичног поступка ако престану разлози за њихово одузимање. Према одредби члана 151. став 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/2011 ... 35/2019) предмети који су у току поступка привремено одузети, вратиће се држаоцу ако престану разлози због којих су предмети привремено одузети, а не постоје разлози за њихово трајно одузимање ради заштите интереса опште безбедности или разлога морала (члан 535).

Чланом 189. ЗОО прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете тако и на накнаду измакле користи (став 1) висина накнаде штете одређује се према ценама у време доношења одлуке (став 2). При оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем (став 3).

Имајући у виду цитиране законске одредбе, произилази да привремено одузимање предмета као полицијско овлашћење подразумева сваку меру коју држава предузима у циљу ограничења права власништва, односно државине, која мора бити законита и у јавном интересу. Не може се сматрати незаконитим радом полиције предузимање радње привременог одузимања предмета у ситуацији када постоји основана сумња да је одређена особа од које се предмет одузима починила кривично дело, а у ситуацији када се кривични поступак заврши првонаснажном одбијајућом или ослобађајућом пресудом накнадно утврђена неоснованост сумње за кривично дело не значи нужно да је била неоснована и сама радња привременог одузимања предмета.

Међутим, у конкретној ситуацији доношењем ослобађајуће пресуде кривичног суда, а затим и подношењем захтева за враћање одузетих предмета, о ком захтеву тужиоца није одлучено, отпао је основ по коме је надлежни орган тужене био овлашћен да држи привремено одузете ствари од тужиоца као лица против кога је вођен кривични поступак и при том не постоји одлука надлежног суда у погледу разлога за трајно одузимање тих предмета (без обира на исход кривичног поступка), услед чега тужилац као држалац ствари има право на враћање предмета који су му привремено одузети.

Код утврђења да генеричне ствари (ближе означене у налазу вештака) које су предмет ове парнице нису враћене тужиоцу од кога су као држаоца ствари одузете, а да тужена није у поседу тих ствари јер су у преткривичном поступку враћене одређеним правним и физичким лицима као оштећенима, то је правилан закључак првостепеног суда да је тужена у обавези да тужиоцу накнади стварну (обичну) штету исплатом противвредност тих покретних ствари, правилном применом чланова 154. став 1, 155, 172. став 1. и 189 став 1. и 2. ЗОО, у вези са чланом 86. Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“ број 70/01, 68/02, „Службени гласник Републике Србије“ број 58/04 ... 76/10) и чланом 151. став 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/2011 ... 35/2019). Због тога се основно у ревизији тужиоца указује на погрешну примену материјалног права.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП донео одлуку као у ставу првом изреке.

Према оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда да тужилац неосновано потражује накнаду штете због измакле добити, али из других разлога.

Према члану 189. став 2. ЗОО изгубљена добит је вид материјалне штете коју оштећени трпи, јер га је радња или пропуштање штетника спречила да стекне одређену материјалну корист која се према редовном току ствари или посебним околностима основано очекивала.

У том смислу, обим те накнаде мора бити заснована на објективним могућностима и показатељима, што упућује на закључак да је штета у виду измакле користи извесна (ван разумне сумње) у погледу остварења такве добити према конкретним и доказаним околностима које воде стицању добити, а које се нису оствариле јер су спречене штетниковом радњом, те да постоје елементи на основу којих се може одредити износ измакле користи и ако очекивана измакла корист не би била противна важећим прописима и добрим пословним обичајима, односно допуштеност основа по коме би била остварена.

С тим у вези, није меродавно оно што сам оштећени очекује, нити је довољно да је оштећени планирао добитак. Добитак за који се по субјективним проценама и жељама оштећеног претпостављало да ће наступити, не узима се у обзир приликом одмеравања накнаде штете. Тражи се да је у питању добитак који би свакако настао, да постоји разумна вероватноћа у погледу остварења такве користи, која мора бити доказана.

У конкретном случају, опредељен захтев за накнаду по основу измакле добити заснива се на претпоставкама ревидента о најповољнијем исходу у ситуацији да је могао да употребљава предметне ствари у виду изнајмљивања скела и апарата „унформер“ које су му привремено одузете током трајања кривичног поступка. Наиме, начин на који је спорна измакла добит опредељена према налазу и мишљењу вештака, састоји се у математичком обрачуна добити коју би тужилац остварио од давања у закуп наведених покретних ствари, као производ прихода по дану и могућем броју дана у току грађевинске сезоне.

Међутим, поред обавезе да постоји регистрована делатност бављења прометом и услуга, измакла добит је условљена и околностима које извесно потврђују да би тужилац могао да пласира робу и услуге на тржишту и остварује добит по том допуштеном основу, што је у конкретном случају изостало. Због тога се обрачун тужиоца не може квалификовати као измакла добит која је изостала према редовном току ствари, услед чега се у ревизији неосновано указује на погрешну примену члана 189. став 2. ЗОО, јер се измакла добит се не може заснивати на субјективним претпоставкама оштећеног, овде ревидента, о могућој штети и обрачуну њене висине.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Имајући у виду успех тужиоца у поступку по ревизији, то му на основу чланова 153. став 2, 154. став 2. и 163. став 2. ЗПП, припада сразмерни део трошкова целог парничног поступка. Опредељени захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка обухвата трошкове на име саства тужбе и једног поднеска од стране адвоката од по 22.500,00 динара, заступања на осам одржавних рочишта од по 24.000,00 динара и четири неодржана рочишта од по 12.750,00 динара, за састав жалбе од 45.000,00 динара, судске таксе за тужбу, жалбу и првостепену пресуду по 64.479,00 динара на име трошкова вештачења 8.000,00 динара (укупно 534.437 динара), састав ревизије од 45.000,00 динара, а према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећој у време предузете радње, као и на име судске таксе за ревизију од 64.479,00 динара одмерено према тарифном броју 1. и 2. таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 28/94...95/18), укупно 643.916,00 динара. Сразмерно успеху тужиоца у поступку по ревизији (12,3506%), тужена је дужана је тужиоцу надокнади трошкове целог поступка у износу од 79.527,49 динара.

На основу изнетог, применом члана 165. ставови 1. и 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић